

REPUBLIKA HRVATSKA
OSJEČKO-BARANJSKA ŽUPANIJA
SKUPŠTINA

Materijal za sjednicu

**IZVJEŠĆE O PROVEDBI
NACIONALNE STRATEGIJE
SUZBIJANJA ZLOUPORABE
DROGA NA PODRUČJU
OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE
U 2012. GODINI**

Materijal pripremljen u

*Upravnom odjelu za zdravstvo i
socijalnu skrb Osječko-baranjske županije*

Osijek, svibnja 2013.

**IZVJEŠĆE O PROVEDBI
NACIONALNE STRATEGIJE
SUZBIJANJA ZLOUPORABE
DROGA NA PODRUČJU
OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE
U 2012. GODINI**

I. UVOD

Problem ovisnosti o drogama je globalni problem suvremenog društva što zahtijeva da se njegovu rješavanju pristupi s globalne, regionalne i nacionalne razine s osnovnim ciljem da se zaustavi rastuća pojava ovisnosti o drogama, zlouporaba droga i kriminal vezan za zlouporabu droga te samim tim zaštite osnovne vrijednosti društvene zajednice, obitelji i pojedinca. Nacionalna politika vezana uz droge ovisi o mnogim čimbenicima poput političke i gospodarske stabilnosti, dostupnosti različitih stručnih i znanstvenih dostignuća s tog područja, raširenosti zlouporabe droga, društvene svijesti o toj pojavi te pravnog sustava i zemljopisnog položaja određene države.

Nacionalna strategija je temeljni strateški dokument na području droga i predstavlja okvir za djelovanje svih državnih institucija i organizacija civilnog društva na suzbijanju zlouporabe droga, prevenciji ovisnosti te pružanju pomoći ovisnicima o drogama i povremenim konzumentima droga, ali i pružanju pomoći pojedincu, obiteljima i društvu u cjelini na prevladavanju teškoća vezanih za zlouporabu droga.

Prvu Nacionalnu strategiju nadzora nad drogama, suzbijanja zlouporabe droga i pomoći ovisnicima o drogama u Republici Hrvatskoj donio je Hrvatski sabor 1996. godine. Na temelju navedene Nacionalne strategije donesen je 2001. godine Zakon o suzbijanju zlouporabe (opojnih) droga ("Narodne novine" broj 107/01., 87/02., 163/03., 141/04., 40/07., 149/09. i 84/11.).

Kao odgovor na potrebu integriranog, uravnoteženog i multidisciplinarnog pristupa rješavanju problematike droga u društvu i usklađivanja pravne stečevine Republike Hrvatske s Europskom unijom, Hrvatski je sabor u prosincu 2005. godine prihvatio drugu Nacionalnu strategiju suzbijanja zlouporabe (opojnih) droga u Republici Hrvatskoj za 2006. - 2012. godinu. Taj glavni strateški dokument implementirao se kroz dva trogodišnja Akcijska plana suzbijanja zlouporabe droga u Republici Hrvatskoj (Akcijski plan za 2006. - 2009. godinu i 2009. - 2012. godinu) koje je prihvatila Vlada Republike Hrvatske.

Nacionalnom strategijom i akcijskim planovima suzbijanja zlouporabe droga precizno su utvrđene zadaće pojedinih ministarstava i tijela državne uprave, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, organizacija civilnog društva i drugih subjekata u provedbi programa smanjenja potražnje i smanjenja ponude droga, ali i u području koordinacije, praćenja i evaluacije provedbe Nacionalne strategije.

Da bi mjere poduzete radi suzbijanja zlouporabe droga bile primjereno i učinkovito usklađene, ustrojen je institucionalni sustav za prevenciju i liječenje ovisnosti te suzbijanje zlouporabe droga.

Na nacionalnoj razini institucionalni okvir čine Povjerenstvo Vlade Republike Hrvatske za suzbijanje zlouporabe droga, Ured za suzbijanje zlouporabe droga, mjerodavna ministarstva, državne ustanove i druge stručne i znanstvene institucije.

Na županijskoj razini institucionalni okvir za suzbijanje zlouporabe droga čine: županijska povjerenstva za suzbijanje zlouporabe droga, službe za zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti županijskih Zavoda za javno zdravstvo, bolnice - odjeli za liječenje ovisnosti, centri za socijalnu skrb, područne službe Zavoda za zapošljavanje, organizacije civilnog društva (udruge i terapijske zajednice), županijski uredi za društvene djelatnosti (zdravstvo, školstvo, socijalnu skrb i drugo), odgojno-obrazovne ustanove, obiteljske i vjerske ustanove, savjetovaništa Crvenog križa, državno odvjetništvo, sudstvo i policija.

Treću Nacionalnu strategiju suzbijanja zlouporabe droga za 2012. - 2017. godinu usvojio je Hrvatski sabor 24. listopada 2012. godine.

Ključan okvir za izradu navedene Strategije predstavlja Nacionalna strategija od 2006. do 2012. godine, EU Strategija za droge (2005. - 2012. godine) te analize izvješća o provedbi Nacionalne strategije i Akcijskog plana na nacionalnoj i lokalnoj razini. Sukladno preporuci Europskog vijeća, pri izradi Nacionalne strategije korišteno je stručno znanje Europskog centra za praćenje droga i ovisnosti o drogama (European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction EMCDDA), rezultati evaluacije aktualne Nacionalne strategije, Smjernice UNODC-a, dokumenti Svjetske zdravstvene organizacije (WHO) te preporuke i smjernice iz drugih europskih i međunarodnih dokumenata.

Pri izradi Nacionalne strategije vodilo se računa da ona bude u skladu sa stvarnim potrebama koje proizlaze iz aktualnog stanja problematike droga. U skladu s tim, Nacionalna strategija sadržava strateške ciljeve, prioritete i mjere kojima će se djelotvorno osigurati odgovornost za provedbu sveukupne nacionalne politike borbe protiv droga te omogućiti uspostava multidisciplinarnog i integriranog pristupa suzbijanju zlouporabe droga na nacionalnoj i lokalnoj te međunarodnoj razini. Također strategija sadržava i smjernice kojima će se pronaći što učinkovitiji odgovor društva na modalitete i trendove pojavnosti konzumiranja i zlouporabe droga u društvu.

Glavni ciljevi Nacionalne strategije su:

1. Spriječiti i smanjiti zlouporabu droga i dr. sredstava ovisnosti, posebice među djecom i mladima
2. Smanjiti razmjere problema zlouporabe droga i ovisnosti u društvu, kao i vezanih zdravstvenih i socijalnih rizika nastalih zlouporabom droga
3. Smanjiti dostupnost droga na svim razinama i sve oblike kriminala vezanog za zlouporabu droga
4. Unaprijediti, izgraditi i umrežiti sustav za suzbijanje zlouporabe droga i borbu protiv ovisnosti na nacionalnoj i lokalnoj razini.

Glavna područja Nacionalne strategije su:

1. Smanjenje potražnje
2. Smanjenje ponude
3. Edukacija
4. Nacionalni informacijski sustav
5. Koordinacija
6. Međunarodna suradnja
7. Financijska sredstva za provedbu Nacionalne strategije.

Integrirana provedba aktivnosti suzbijanja zlouporabe droga zahtijeva uravnoteženi, multidisciplinarni i integrirani pristup. Takav pristup zahtijeva koordinaciju svih tijela uključenih u borbu protiv ovisnosti, kao i svih razina državne vlasti, s osobitim naglaskom na ulogu lokalne uprave u provedbi i implementaciji aktivnosti suzbijanja zlouporabe droga. Ključna uloga u koordinaciji je u djelokrugu Ureda za suzbijanje zlouporabe droga, a na lokalnoj razini tu ulogu obavljaju županijska povjerenstva. Primijećeno je da je koordinacija na nacionalnoj i na lokalnoj razini jedna od slabijih točaka u provedbi Nacionalne strategije.

Slijedom toga, definirani su posebni ciljevi u području koordinacije, a kojima je poseban naglasak stavljen na županijska povjerenstva, odnosno na lokalnu razinu:

1. Ojačati koordinativnu ulogu i administrativne kapacitete Ureda za suzbijanje zlouporabe droga za planiranje i nadzor provedbe strateških dokumenata u području suzbijanja zlouporabe droga na nacionalnoj i lokalnoj razini
2. Ojačati ulogu županijskih povjerenstava te putem akcijskih planova definirati njihove uloge i zadaće u provođenju Nacionalne strategije na lokalnoj razini

3. Unaprijediti koordinaciju i praćenje provedbe mjera na lokalnoj razini
4. Poticati osnivanja povjerenstava za suzbijanje zlouporabe droga na razini većih gradova sukladno ustrojstvu lokalne samouprave
5. Uspostavljati županijske koordinacijske mreže, nove strukture i protokole suradnje između Ureda i županija, te Ureda i mjerodavnih državnih tijela s ciljem poboljšanja vertikalne i horizontalne koordinacije.

Poboljšanje suradnje, komunikacije i motiviranosti među nositeljima, uspostava učinkovitog modela međusektorske suradnje, razmjene informacija i ojačani koordinacijski sustav među institucionalnim nositeljima - neki su od glavnih ciljeva u ovom području.

Skupština Osječko-baranjske županije 1998. godine prvi put je razmatrala Informaciju o provedbi Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga u Republici Hrvatskoj na području Osječko-baranjske županije.

U skladu s prijedlogom Vladine komisije za suzbijanje zlouporabe droga i zaključaka proizašlih iz Informacije, Poglavarstvo Županije je 1999. godine osnovalo Povjerenstvo za provedbu Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga na području Osječko-baranjske županije čiji se saziv tijekom godina nekoliko puta mijenjao.

II. CENTAR ZA ZDRAVSTVENU ZAŠTITU MENTALNOG ZDRAVLJA, PREVENCIJE I IZVANBOLNIČKOG LIJEČENJA OVISNOSTI

Centar za prevenciju i liječenje bolesti ovisnosti u Osijeku započeo je s radom 2000. godine kao ustrojbeni jedinicu Doma zdravlja Osijek, a njegovo financiranje do 2005. godine uglavnom se svodilo na financiranje iz sredstava Osječko-baranjske županije i sredstava Grada Osijeka.

Od početka 2005. godine, slijedom Zakona o suzbijanju zlouporabe opojnih droga i Zakona o zdravstvenoj zaštiti Centar je postao organizacijska jedinica Zavoda za javno zdravstvo, a u financiranje su se dijelom uključili Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi i Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje.

2009. godine u okviru Mreže javne zdravstvene službe za Osječko-baranjsku županiju određena su 3 tima mentalnog zdravlja, prevencije i izvanbolničkog liječenja ovisnosti. Pravilnikom o standardima i normativima prava na zdravstvenu zaštitu iz obveznog zdravstvenog osiguranja utvrđeno je da tim u sastavu ima 1 spec. psihijatra, 1 psihologa, 1 višu medicinsku sestru (medicinski tehničar) te 1 medicinsku sestru (medicinski tehničar). U 2010. godini po prvi puta je ugovorena usluga zdravstvene zaštite mentalnog zdravlja, prevencije i izvanbolničkog liječenja ovisnosti.

Sastav postojećeg tima Centra je 1 specijalist obiteljske medicine, 1 specijalist javnog zdravstva, 1 viša medicinska sestra te 1 medicinska sestra, iz čega je vidljivo da sastav tima nije sukladan propisanom kadrovskom normativu. Unatoč činjenici da tim nije sukladan propisanom kadrovskom normativu, on je ugovoren jer je takav zatečen. Slična situacija je u većini županija u Republici Hrvatskoj. Od 1. kolovoza 2011. godine u sastavu tima je i dipl. psiholog, a temeljem ugovora o djelu djelatnost u Centru obavljao je i psihijatar, kako bi se upotpunio postojeći tim. Psihijatar je prestao s radom 31. prosinca 2012. godine.

Sukladno Zakonu o zdravstvenoj zaštiti ("Narodne novine" broj 150/08., 71/10., 139/10., 22/11., 84/11, 12/12., 35/12., 70/12. i 144/12.) Zavod za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije promijenio je 21. ožujka 2011. godine naziv Centra za prevenciju i liječenje bolesti ovisnosti u Centar za zdravstvenu zaštitu mentalnog zdravlja, prevencije i izvanbolničkog liječenja ovisnosti.

a) Financijsko poslovanje Centra u 2012. godini

U ovom dijelu Izvješća prikazana je struktura prihoda i rashoda Centra u 2012. godini.

U 2012. godini u Centru su ostvareni prihodi u iznosu od 1.114.867,00 kuna. Rashodi su iznosili 1.322.171,00 kuna.

**Financijsko izvješće o poslovanju Centra za zdravstvenu
zaštitu mentalnog zdravlja, prevencije i izvanbolničkog liječenja ovisnosti
od 1. siječnja do 31. prosinca 2012. godine prema propisanim obrascima**

Prihodi	kn
Prihodi ostvareni iz Proračuna Županije	100.000,00
Prihodi ostvareni iz Državnog proračuna-Ministarstvo zdravlja	440.000,00
Prihodi ostvareni na temelju ugovora s HZZO-om	461.683,00
Ministarstvo zdravlja - preneseni višak iz 2011. godine	113.184,00
PRIHODI UKUPNO	1.114.867,00
Rashodi	kn
Plaće	751.243,00
Ostali rashodi za zaposlene	10.015,00
Doprinosi na plaće	120.809,00
Naknade troškova zaposlenima (službena putovanja, naknade za prijevoz, za rad na terenu i odvojeni život, usavršavanje)	43.705,00
Rashodi za materijal i energiju (uredski materijal, materijal i sirovine, energija, službena radna i zaštitna odjeća i dr. usluge)	97.956,00
Rashodi za usluge (najamnina i režijski troškovi za prostor u DZ Osijek, usluge promidžbe i informiranja, usluge tekućeg i investicijskog održavanja, ugovori o djelu- psihijatar i ostale usluge-odlaganje infektivnog otpada)	217.675,00
Ostali nespomenuti rashodi poslovanja	438,00
Ostali financijski rashodi (negativne tečajne razlike po računu)	48,00
Postrojenja i oprema (osobni automobil)	80.282,00
RASHODI UKUPNO	1.322.171,00
MANJAK PRIHODA NAD RASHODIMA	-207.304,00

b) Izvješće o obavljanju djelatnosti Centra za zdravstvenu zaštitu mentalnog zdravlja, prevencije i izvanbolničkog liječenja ovisnosti Osijek

Tijekom 2012. godine Centar je evidentirao 79 novoprimljenih pacijenata, od toga 32 opijatska i 47 neopijatskih. Tom broju dodani su pacijenti koji su u Centru registrirani tijekom prijašnjih godina, ukupno 217, tako da je sveukupno bilo 296 aktivnih pacijenata. Od toga broja 226 pacijenata (76,35%) su opijatski ovisnici, a 70 (23,65%) su neopijatski konzumenti i/ili ovisnici. Do 2009. godine imali su prevagu tzv. neopijatskih ovisnika (2/3), a 1/3 je konzumirala opijate. Od 2010. godine omjer opijati: neopijati je 3,23:1. Prosječan broj godina koje pacijent provede u tretmanu Centra je 5,55 godina.

Većina pacijenata je iz Osijeka, ukupno 208. S područja Belog Manastira upućen je 31 pacijent, iz Đakova 27, iz Valpova 15, iz Našica 4, iz Donjeg Miholjca 2, a iz drugih županija 9 pacijenata. Tijekom 2009. - 2012. godine bilježi se kontinuirani povećani priljev pacijenata s područja Belog Manastira, a tijekom 2012. godine i povećani priliv s područja Valpova.

Najveći broj pacijenata samoinicijativno se javio u Centar, njih 170, 36 su uputili sudovi, 26 državno odvjetništvo, 10 pacijenata je upućeno od strane obitelji, a od strane liječnika, škola i ostalih (uvjetni otpusti iz penalnog sustava, odgajatelji i sl.) upućeno je ukupno 54 pacijenta.

Na području sekundarne prevencije (liječenja) tijekom 2012. godine obavljeno je ukupno 12106 intervencija i to: 168 prvih pregleda, 2679 ponovnih pregleda, 343 tretmana s roditeljima, 296 Pompidou upitnika (ispunjavanje individualnih zdravstveno-statističkih izvješća o ovisnicima u programu liječenja), 55 kratkih savjetovanja, 2182 uzimanja uzorka urina, 4865 testiranja na različite psihoaktivne tvari iz uzorka urina, 31 uzimanje uzorka kapilarne krvi, 114 testiranja na markere hepatitisa i HIV-a iz uzorka kapilarne krvi, 463 intervencije telefonom (43 kontakta s predstavnicima pravosuđa, 25 s centrima za socijalnu skrb, 145 s liječnicima obiteljske medicine, 171 s pacijentima osobno, 79 s obiteljima i ostalo), 153 psihološke obrade, 218 ekspertiza, 126 izvješća za sustav pravosuđa (39 za centre za socijalnu skrb i 87 upućenih sustavu pravosuđa), 60 obrada podataka i izvješća, 253 registriranja i evidentiranja te 100 savjetovališnih kontakata.

236 pacijenata bilo je 1358 puta na pregledu u Centru, što prosječno iznosi 5,75 pregleda po osobi. Od ukupnog broja aktivnih pacijenata 249 je muškog spola (84,12%), a 47 pacijenata je ženskog spola (15,88%). Najveći broj pacijenata je u dobnoj skupini od 26-30 godina, odnosno od 31-35 godine, ukupno 143. U dobnoj skupini od 36-40 godina je 43 pacijenta. U dobnoj skupini od 21-25 godina je 42 pacijenta. U dobnoj skupini od 16-20 godina je 40 pacijenata, a iznad 40 godina je 26 pacijenata. U dobnoj skupini od 11-15 godina je 2 pacijenta.

Svi pacijenti u Centru prate se i po tome što uzimaju kao primarnu, a što kao sekundarnu psihoaktivnu tvar. Pod primarnom psihoaktivnom tvari podrazumijeva se ona tvar koju pacijent češće uzima, odnosno tvar koja je glavno sredstvo ovisnosti. Od ukupnog broja aktivnih pacijenata (296) 218 pacijenata kao primarnu psihoaktivnu tvar konzumira opijate, 66 kanabis, 8 kokain, 3 ectasy te 1 lijekove.

Glavna sekundarna psihoaktivna tvar je iz grupe marihuane (kanabis) i konzumira je 114 pacijenata. Tijekom posljednjih pet godina bilježi se porast konzumacije kokaina kao sekundarne psihoaktivne tvari kod 23 pacijenta, a broj konzumenata koji konzumiraju amfetamine kao sekundarnu psihoaktivnu tvar je i nadalje velik, ukupno 20 pacijenata. Od ukupnog broja pacijenata njih 220 pored primarne psihoaktivne tvari konzumira barem još jednu.

Od 296 pacijenata, 218 pacijenata su opijatski ovisnici, a 8 pacijenata su ovisnici o kokainu. Manji broj ovisnika, ukupno 52 prethodno je liječeno u nekoj drugoj ustanovi. Uz nove opijatske ovisnike (32) u Centru se liječe i ovisnici prijavljeni proteklih godina, a čije je liječenje u tijeku. Trenutačno je u tretmanu 226 opijatskih ovisnika, njih 193 je bilo na supstitucijskoj (zamjenskoj) terapiji. U okviru sekundarne prevencije provodi se sa svakim pacijentom individualni rad, a s prisutnim članovima njegove obitelji obiteljska terapija. Na svakom prvom i kontrolnom pregledu provodi se detaljan pregled koji podrazumijeva anamnezu (obiteljsku, ovisničku, osobnu i socijalnu), klinički pregled, orijentacioni neurološki pregled, trenutni psihički status te testiranje na različite psihoaktivne tvari. Ovi ovisnici se uključuju u neku od mogućih načina supstitucijske terapije, metadonsku terapiju, terapiju buprenorfinom ili u tzv. drugg-free pristup. Osim toga liječe i komorbiditet uključivanjem potrebitih psihofarmaka. Tijekom 2012. godine bilježe sve učestaliju pojavu zlorabe buprenorfina (supstitucijska terapija), kao konzumacije prve droge s ilegalnog tržišta kod ukupno 13 novoprimljenih opijatskih ovisnika. 193 ovisnika provodilo je ili provodi jednu od supstitucijskih terapija, a 33 ovisnika je na drugg-free tretmanu.

Od početka rada Centra evidentirano je ukupno 553 opijatska ovisnika. 407 ovisnika opijate uglavnom konzumira intravenozno, a 146 ušmrkavanjem. S obzirom na rizično ponašanje, korištenje zajedničkog pribora, nekritične spolne odnose, pozitivni nalazi markera na hepatitis B i/ili C često su prisutni. Testirano je ukupno 254 opijatska ovisnika. Marker na hepatitis B pozitivan su kod 31 ovisnika, na hepatitis C 94, a na hepatitis B i C pozitivno je 20 ovisnika. Nijedan ovisnik nije pozitivan na HIV.

Najveći dio neopijatskih konzumenata ima izrečenu mjeru obvezatnog liječenja od strane državnog odvjetništva, prekršajnog suda ili centra za socijalnu skrb koja se provodi u Centru. O početku i/ili tijeku, odnosno završetku izrečene mjere Centar obavještava nadležne ustanove i institucije.

Dio opijatskih ovisnika također ima izrečenu mjeru obvezatnog liječenja koja se provodi u Centru. Tijekom 2012. godine bilježe i tzv. uvjetne otpuste iz penalnih ustanova.

Upućeno je ukupno 92 osobe radi provođenja mjera obvezatnog liječenja, 12 u sklopu uvjetnih otpusta iz penalnih ustanova, 5 uvjetne kazne, 70 osoba radi izrečene mjere obvezatnog liječenja od strane suda (izrečena prva mjera kod 59 osoba, kod 11 osoba izrečena ponovljena mjera). Mjeru je završilo 38 pacijenata, 24 mjere su u tijeku, 7 ih nije završilo mjeru, a 23 pacijenta se nisu javila na izvršenje mjera.

Ekspertiza o završenom liječenju upućenih sustavu pravosuđa i evaluacija o provođenju supstitucijske terapije opijatskih ovisnika upućene liječnicima opće medicine i dr. bilo je ukupno 218. Izvještaja o stanju izvršenja mjera obvezatnog liječenja za pacijente upućene sustavu pravosuđa bilo je 87, a centrima za socijalnu skrb 39, ukupno 126.

Sastavni dio tretmana je i rad s obitelji ovisnika (roditelji ili supružnici) kojih je u 2012. godini bilo 343. Za osobe koje se ne žele identificirati osigurava se i provodi savjetovani rad s mladima i/ili članovima njihove obitelji. Kroz Savjetovanište obavljeno je 100 stručnih intervencija.

Na području mentalnog zdravlja 35 pacijenata je u 147 dolazaka prošlo kroz 218 stručnih intervencija, od toga kroz 9 prvih pregleda, 22 kontrolna pregleda, 33 intervencije s roditeljima, 18 intervju, 2 prva psihijatrijska pregleda, 33 ponovna psihijatrijska pregleda, 62 intervencije psihologa, 26 psiholoških obrada i 13 savjeta telefonom.

Tijekom 2012. godine na području primarne prevencije održano je 16 predavanja za roditelje, 8 predavanja za učenike, testiranja učenika (slučajni uzorak), recenzija 2 brošure i 1 plakata, sudjelovanje na 2 okrugla stola, 5 edukacija za zdravstvene djelatnike-medicinske sestre, 5 grupnih radionica u Klubu anonimnih kockara te 11 sudjelovanja na stručnim skupovima o mentalnom zdravlju i liječenju ovisnosti.

Realizirana su 2 projekta, "Testiranje u školama" u sklopu kojeg je izvršeno testiranje izabranog uzorka učenika dvije srednje škole s područja Županije na psihoaktivne tvari. Testiranje su provele djelatnice Centra, a testirano je 182 učenika. Pilot projektom "Screening- rano otkrivanje rizičnog ponašanja mladeži" anketirano je ukupno 198 učenika osnovnih škola i 298 učenika srednjih škola. Prema rezultatima evidentirano je ukupno 75 učenika umjereno i visoko rizičnih za mentalne poremećaje. U savjetovani tretman odazvalo se 19 obitelji, a u produljenom tretmanu je 15 učenika s obitelji.

Sagledavajući sve navedene podatke o radu Centra u 2012. godini potrebno je istaknuti sljedeće:

- u ovom izvještajnom razdoblju bilježi se blagi porast broja novoprimljenih pacijenata
- bilježi se daljnji porast zlouporabe Buprenorfina (supstitucijska terapija) kao prve ulazne droge nabavljene na ilegalnom tržištu
- omjer aktivnih pacijenata koji konzumiraju opijate, u odnosu na one koji konzumiraju neopijate je 3,23:1
- omjer novoprimljenih pacijenata koji konzumiraju opijate, u odnosu na one koji konzumiraju neopijate je 1:1,47
- bilježi se porast broja novih opijatskih ovisnika sve mlađe dobne skupine i porast broja opijatskih ovisnika u odnosu na ukupan broj aktivnih pacijenata
- registriranje sve mlađe dobne skupine opijatskih ovisnika, a koji su rezultat sve ranijeg eksperimentiranja i konzumacije tzv. "lakih" droga, kao i vrlo liberalnog stava prema konzumacijama istih, i neznanja o štetnostima u populaciji mladih, ali i u drugim društvenim sferama

- nastavlja se pojava roditelja ovisnika koji imaju uglavnom malu djecu čije posljedice su teško predvidive, ali zasigurno će rezultirati novim i teškim problemima kako u obiteljima, tako i u široj društvenoj zajednici

III. PROVEDBA NACIONALNE STRATEGIJE SUZBIJANJA ZLOUPORABE DROGA NA PODRUČJU OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE

PREGLED PO DJELATNOSTIMA

a) Djelatnost socijalne skrbi

Tijekom 2012. godine aktivnosti stručnih radnika **Centra za socijalnu skrb Osijek** bile su vezane za:

- I. Izradu mišljenja o konzumentima opojnih sredstava, počiniteljima kaznenih djela i prekršaja za potrebe Općinskog, Županijskog, Prekršajnog suda i državnih odvjetništava:
  - za maloljetne osobe (do 18. godine) - 28
  - za mlađe punoljetne osobe (do 21. godine) - 11Sveukupno: 39 osoba

- II. Provođenje odgojnih mjera

Tijekom godine izrečeno je 15 novih odgojnih mjera Pojačane brige i nadzora, od toga broja 6 je bilo vezano za kaznena djela zlouporabe droge. U tretmanu tijekom 2012. godine bilo je aktivnih 35 osoba, od toga 12 vezano za zlouporabu droga.

Posebne obveze:

- podvrgavanje stručno medicinskom postupku ili postupku odvikavanja od droge ili drugih ovisnosti - ukupno 11 osoba
- uključivanje u skupni ili pojedinačni rad u savjetovalištu - ukupno 20 osoba

- III. Individualni savjetodavni rad s mladima i njihovim roditeljima iz kategorije rizične populacije, neotkrivenih
  - 9 osoba, 6 maloljetnih te 3 mlađe punoljetne osobe

- IV. Upućivanje na smještaj u terapijske zajednice
  - 15 smještaja, 13 muškaraca i 2 žene
  - 6 obustava smještaja.

Tijekom prošle godine u tretmanu Centra i evidenciji zbog problema ovisnosti bilo je sveukupno 75 osoba. Od toga broja 37 je počinilo kazneno djelo ili prekršaj, izrečena su 2 mjere Obiteljsko pravne zaštite - mjera nadzora nad izvršenjem roditeljske skrbi - jedan ili oba roditelja ovisnici, realizirano je 15 smještaja u komune.

Na temelju brojčanih pokazatelja, praćenja pojave te tretmana uočava se nešto veći broj osoba u odnosu na izrečene mjere u 2011. godini. Uočen je recidiv već evidentiranih osoba. Radi se najvećim djelom o eksperimentatorima s opojnim sredstvima i o kaznenim djelima posjedovanja i dilanja.

I nadalje je pojavnost učestalija kod mlađe punoljetne populacije, iako se javljaju eksperimentatori i među maloljetnima te djecom. Zabrinjavajuća je pojava sve mlađih konzumenata alkohola kao i pijeње alkohola kao način zabave. Značajno je veći broj tih osoba u odnosu na 2011. godinu. Manji broj ovisnika upućivan je u Centar za prevenciju, a veći broj u savjetovališta.

Na području nadležnosti **Centra za socijalnu skrb Beli Manastir** tijekom 2012. godine aktivnosti su bile usmjerene na individualne razgovore s maloljetnicima, mlađim punoljetnicima i njihovim roditeljima, a koji su obavljani radi izrade socijalnih anamneza za potrebe Odvjetništva i Suda. Također su obavljani razgovori s maloljetnicima i njihovim roditeljima na osnovi dopisa policije, škole ili zahtjev roditelja, a kod kojih su bili prisutni određeni poremećaji u ponašanju. Od srednjih škola dobili su 11 dopisa o učenicima koji imaju veliki broj izostanaka i kojima prijete isključivanje s nastave. Prilikom tih razgovora redovito je doticana tema zlouporabe droga. Neke roditelje savjetovali su da s maloljetnikom posjete Centar za prevenciju u Osijeku, a kako bi potvrdili ili otklonili sumnje da njihovo dijete konzumira drogu.

Tijekom 2012. godine pomoć su zatražili ili su bili u tretmanu Centra 3 opijatska ovisnika (2 muškarca i 1 žena) te 2 ovisnika i konzumenta ostalih droga (1 muškarac i 1 žena), provedena je mjera nadzora nad izvršenjem roditeljske skrbi jedne samohrane majke, kojoj je izrečena mjera podvrgavanja postupku odvikavanja od ovisnosti u Centru za prevenciju u Osijeku, praćeno je ispunjavanje posebne obveze odvikavanja od ovisnosti za jednu mlađu punoljetnu osobu koju je izreklo Općinsko državno odvjetništvo u Osijeku krajem 2011. godine, a koje je provedeno u Centru za prevenciju u Osijeku.

Dvije muške punoljetne osobe obratile su se Centru zbog smještaja u terapijske zajednice, ali smještaji nisu realizirani jer su isti odustali od zahtjeva. Centar je u više navrata kontaktirala jedna ženska osoba koja je u 2011. godini, na dva mjeseca, bila smještena u terapijskoj zajednici "Papa Ivan XXIII", a zbog ostvarivanja prava na jednokratnu novčanu pomoć i razgovora.

Na području nadležnosti **Centra za socijalnu skrb Donji Miholjac** tijekom 2012. godine evidentiran je jedan slučaj zlouporabe droga koji se odnosi na mlađeg punoljetnika. U Centar se javio samoinicijativno sa zamolbom za pomoć oko smještaja u terapijsku zajednicu. Smješten je u Zajednicu Susret u Splitu, koju je samoinicijativno napustio nakon dva mjeseca. Nakon toga, korisnik se odazvao nekoliko puta na razgovor s psihologom, no do kraja godine nije se vraćao u tretman. Centar je postupajući po nalogu Općinskog državnog odvjetništva u Osijeku uputio jednog mlađeg punoljetnika u Dom u Đurmancu, bez rješenja Centra.

Na području nadležnosti **Centra za socijalnu skrb Đakovo** evidentirano je tijekom 2012. godine 26 ovisnika (21 muški i 5 ženskih).

Na individualni savjetodavni rad upućen je 21 ovisnik (16 muških i 5 ženskih), na izvan bolničko liječenje, koje je kao zaštitnu mjeru obaveznog liječenja od droge ili drugih ovisnosti izrekao Prekršajni sud, upućena su 3 ovisnika o alkoholu (muške punoljetne osobe), 1 ovisnik je do kraja 2012. godine uspostavio apstinenciju. Odgojne mjere posebne obveze podvrgavanja medicinskom postupku odvikavanja od droge ili drugih ovisnosti, izrečenih od strane Općinskog suda i Općinskog državnog odvjetništva prema Zakonu o sudovima za mladež, izrečene su prema 3 ovisnika (1 muški i 2 ženska). Još uvijek nisu uspostavili apstinenciju i liječe se u Centru za prevenciju u Osijeku.

Prema 1 punoljetnom ovisniku Županijski sud izrekao je mjeru rada za opće dobro na slobodi, a koja je izvršena tijekom godine. 11 punoljetnih ovisnika (10 muških i 1 ženski, od kojih 4 imaju završenu osnovnu školu, 7 srednju školu) počinili su recidiv i osuđeni su na kaznu zatvora. Prema 3 ovisnika izrečena je sigurnosna mjera obaveznog liječenja od droge ili drugih ovisnosti. 7 maloljetnih osoba intoksiciralo se alkoholom (4 muške i 3 ženske osobe), a prema njima su izrečene mjere upozorenja, savjetodavnog rada s obiteljima, mjere za zaštitu maloljetnika (izdvajanje iz obitelji i sl.), uključivanje u Centar za prevenciju u Osijeku.

Navedeni ovisnici dolaze iz obitelji prosječnog i nižeg materijalnog statusa, najčešće imaju podršku obitelji tijekom liječenja od bolesti ovisnosti. Većina podataka i informacija o počinjenju kaznenih ili prekršajnih djela dobiveni su kroz obavijesti Policijske postaje Đakovo, odnosno sudova, a manji broj ovisnika samoinicijativno se javljao zbog problema ovisnosti. Ovisnicima i povremenim uzimateljima droga pružena je pomoć u vidu upućivanja, savjetovanja, informiranja, razgovora s

njihovim obiteljima te podršku pri pronalasku zaposlenja nakon liječenja. Tijekom 2012. godine nastavila se dobra suradnja između Centra za socijalnu skrb Đakovo i svih ostalih dionika, što je rezultiralo pozitivnim pomacima u problematici kojom se zajedno svi bave na području Osječko-baranjske županije, odnosno Grada Đakova i čitave Đakovštine.

Na području nadležnosti **Centra za socijalnu skrb Našice** tijekom 2012. godine evidentirano je 7 slučajeva zlouporabe droga (1 mlade punoljetna osoba, 6 punoljetnih) kroz pisana izvješća pravosudnih ustanova, u 1 slučaju na intervenciju člana obitelji, a većina u vidu obrade podataka zbog odlaska na izdržavanje kazne zatvora. U svim slučajevima postupalo se prema traženom pravu, dok je sustavni i planski rad bio samo prema jednom dugogodišnjem korisniku, koji je tijekom godine i umro. 1 osoba upućena je u Terapijsku zajednicu na odvikavanje od psihoaktivnih droga, gdje se još uvijek nalazi.

Na području nadležnosti **Centra za socijalnu skrb Valpovo** u 2012. godini evidentirano je 11 počinitelja kaznenih djela zlouporabe droga. Dva počinitelja su maloljetnici, a ostali su mlađi punoljetnici. Svi počinitelji su konzumirali marihuanu, muškog su spola, a po dobnoj strukturi 10 počinitelja pripada kategoriji između 15 i 19 godina, a 1 je u kategoriji između 20 i 24 godine.

Počinitelji kaznenih djela zlouporabe droga su u tretmanu Centra po prijavi policije, tijekom prethodnog ili pripremnog postupka radi izrade socijalne anamneze i predlaganja odgovarajuće odgojne mjere i prilikom upućivanja na izvršenje odgojne mjere posebne obveze - da se podvrgnu stručnom medicinskom postupku ili postupku odvikavanja od droge. Odgojna mjera posebne obveze je bila izrečena od strane Općinskog suda ili je uvjetovana nepokretanjem kaznenog postupka od strane Općinskog državnog odvjetništva.

2 maloljetnika i 6 mlađih punoljetnika upućeno je u Centar za prevenciju u Osijeku radi izvršavanja odgojne mjere posebne obveze - da se podvrgnu stručnom medicinskom postupku ili postupku odvikavanja od droge. Jedan mlađi punoljetnik je upućen u Centar tijekom provođenja odgojne mjere pojačane brige i nadzora, jer se sumnjalo na konzumiranje marihuane te je zbog pozitivnog nalaza na THC uključen u tretman odvikavanja.

U tretmanu Centra nije bilo registriranih odraslih ovisnika o opijatima, niti ima registriranih liječenih ovisnika koji su obuhvaćeni projektom resocijalizacije ovisnika nakon programa odvikavanja od ovisnosti ili rehabilitacije u terapijskoj zajednici ili u zatvorskom sustavu.

b) Djelatnost zdravstva

Na **Klinici za psihijatriju KBC Osijek** u 2012. godini hospitalno je liječeno 10 odraslih osoba zbog ovisnosti o drogama, 8 pacijenata muškog spola, a 2 ženskog. 3 pacijenta muškog spola su bili liječeni primarno zbog ovisnosti o heroinu, odnosno razvoja apstinencijskog sindroma. 6 pacijenata je liječeno primarno zbog dijagnoze iz kruga psihotičnih poremećaja te 1 zbog dijagnoze iz kruga poremećaja ličnosti, a dijagnoza ovisnosti je postavljena kao sporedna. Svi hospitalizirani pacijenti su bili u recidivu. Na Klinici nitko nije umro od posljedica zlouporabe droga tijekom 2012. godine. Prosječna dob ovisnika je bila 29 godina. 1 pacijent je upućen na liječenje u Neuropsihijatrijsku bolnicu "Dr. Ivan Barbot" u Popovači zbog potrebe za dugotrajnijim stacionarnim psihijatrijskim liječenjem osnovnog, tj. psihotičnog poremećaja.

Ambulantno je pregledano 32 ovisnika odrasle dobi, 20 zbog ovisnosti o kanabisu, a 12 zbog politoksikomanije (kombinacija više droga). Kod 6 pacijenata ovisnost je bila osnovna dijagnoza, a kod 26 ovisnost je bila sekundarna dijagnoza. 28 ambulantno pregledanih odraslih osoba je bilo muškog spola i 4 ženskog spola.

Na Kliničkom odjelu za dječju i adolescentnu psihijatriju 1 maloljetnik je bolnički liječen zbog ovisnosti o heroinu (apstinencijski sindrom) i 2 zbog ovisnosti o kanabisu. Svi su bili muškog spola i prosječne dobi 16 godina.

Kroz ambulante Kliničkog odjela za dječju i adolescentnu psihijatriju zabilježeno je 80 pregleda maloljetnika s problemom ovisnosti (47 muških i 6 ženskih). Kod velike većine se radilo o ovisnosti, odnosno, zlouporabi lakih droga (psihostimulansi, marihuana) u komorbiditetu s drugim psihičkim problemima (alkoholizam, kockanje, poremećaji ponašanja). Prema kliničkim podacima, zlouporaba droga kod maloljetnika je i dalje u porastu.

c) Carinska djelatnost

Područje rada **Carinarnice Osijek** određeno je Uredbom o područjima na kojima djeluju carinarnice Carinske uprave Republike Hrvatske. Na području Osječko-baranjske županije nalazi se: osam graničnih prijelaza, četiri robne carinske ispostave, tri carinska odjeljka i uprava Carinarnice.

Tijekom 2012. godine jedan od zadataka carinske službe je bio rad na sprečavanju krijumčarenja droga efikasnim nadzorom državne granice (putničkog i robnog prometa) s naglaskom na otkrivanje međunarodnih krijumčarskih lanaca kojima se krijumčare droge kroz Republiku Hrvatsku i u njoj (Balkanska ruta).

Carinarnica Osijek je preko informacijskog sustava Carinske uprave kontinuirano prikupljala, analizirala i razmjenjivala podatke o evidentiranim krijumčarima droga, sa carinskim službama drugih zemalja.

Djelatnici Carinarnice sudjelovali su u nekoliko zajedničkih akcija nadzora državne granice s djelatnicima Policijske uprave.

Pored kontrole i nadzora putničkog i robnog prometa na graničnim prijelazima, posebna pažnja u 2012. godini je posvećena pregledu roba u unutrašnjosti zemlje, kao i poštanskih pošiljki u pošti carinjenja. Kao posebnost izdvaja se svakodnevna pojava novih oblika i pokušaja krijumčarenja putem internetske prodaje kao i novih vrsta droga koje nisu u potpunosti obuhvaćene važećim propisima.

Tijekom 2012. godine na području djelovanja Carinarnice Osijek zaplijenjene su sljedeće vrste i količine droga:

R. br.	Vrsta droge-opojne tvari	Količina	
1.	Tablete koje sadrže psihotropne tvari	907	kom
2.	Sjeme kanabisa	15	kom
3.	Marihuana, kanabis, hašiš	6,36	gr
4.	Halucinogena gljiva	18	gr

d) Djelatnost unutarnjih poslova

Policijska uprava Osječko-baranjska tijekom 2012. godine provodila je niz kako preventivnih, tako i represivnih mjera i radnji s ciljem suzbijanja zlouporabe droga i smanjenja dostupnosti droga.

Tijekom 2012. godine evidentirane su 262 osobe koje se dovode u vezu sa zlouporabom droga, bilo kao počinitelji kaznenih djela ili prekršaja, bilo kao konzumenti droga. Od toga je u 2012. godini bila 171 novoevidentirana osoba. Od ukupnog broja novoevidentiranih osoba 31 osoba je maloljetna, od kojih je 30 osoba evidentirano kao konzumenti kanabisa, dok je 1 osoba evidentirana

kao konzument depresenata, odnosno lijekova koji kao aktivnu tvar sadrže drogu koja se nalazi na Popisu droga. Najveći broj evidentiranih osoba u svezi zlouporabe droga je na području Osijeka, Đakova, Valpova i Belog Manastira. Na području Policijske uprave Osječko-baranjske u 2012. godini vezano za zlouporabu droga otkriveno je i procesuirano ukupno 365 kaznenih djela zlouporabe droga, za što je prijavljeno 320 osoba. U 2012. godini podnesena su 22 optužna prijedloga prekršajnim sudovima zbog počinjenih prekršaja iz Zakona o suzbijanju zlouporabe droga, dok je 2011. godine podneseno 37 optužnih prijedloga zbog istih prekršaja i po istom Zakonu. Razlog pada podnesenih optužnih prijedloga 2011. i 2012. godine je taj što su prekršajni sudovi na području Osječko-baranjske županije započeli primjenjivati praksu Europskog suda za ljudska prava izraženu u presudi Maresti protiv RH, prema kojoj se okrivljenik ne može suditi za isti događaj u 2 odvojena postupka, odnosno prekršajno djelo je inkorporirano u kazneno djelo.

Djelatnost Policijske uprave Osječko-baranjske 2012. godine bila je znatnije usmjerena prema preprodavačima droga tj. dilerima, kao i organiziranim oblicima preprodaje i krijumčarenja droga u svezi čega je detektirano i procesuirano više slučajeva organiziranih oblika preprodaje i krijumčarenja droga u kojima je sudjelovalo više osoba, a sve to u suradnji s državnim odvjetništvom i USKOK-om.

Kao rezultat navedenih aktivnosti na području Osječko-baranjske županije ukupno je otkriveno i evidentirano 178 kaznenih djela koji se odnose na krijumčarenje, neovlaštenu prodaju, proizvodnju, posjedovanje radi preprodaje većih količina droga, navođenje drugih na trošenje opojnih droga i drugo. Za rečena kaznena djela 2012. godine u Istražni centar Županijskog suda u Osijeku, odnosno od primjene novog Zakona o kaznenom postupku od 01. rujna 2011. godine, pritvorskom nadzorniku PU osječko-baranjske, ukupno je privedeno 60 osoba, od kojih je 11 privedeno radi neovlaštenog posjedovanja droge marihuane, 31 osoba je privedena za neovlašteno posjedovanje radi daljnje prodaje droge marihuane, 6 osoba za neovlaštenu uzgoj kanabis biljke, 4 osobe za neovlašteno posjedovanje radi daljnje prodaje i krijumčarenje droge kokain, 2 osobe za neovlaštenu prodaju droge metadon, 2 osobe za neovlaštenu prodaju droge tipa amfetamin-speed, 1 osoba za neovlašteno posjedovanje benzodijazepina (lijekova) te 2 osobe za ostale vrste droga koje se nalaze na Popisu droga. Također je i 1 osoba privedena zbog davanja droge marihuane na trošenje drugoj osobi.

U navedenim kriminalističkim istraživanjima policijski službenici PU Osječko-baranjske su u suradnji s policijskim službenicima PNUSKOK-a, Odjela kriminaliteta droga u Zagrebu, policijskim službenicima Mobilne jedinice policije za provedbu nadzora državne granice, te policijskim službenicima PU Vukovarsko-srijemske provodili pretrage, uhićenja i druge izvide kaznenih djela na području njihovih nadležnosti radi što kvalitetnijeg i hitnijeg postupanja i dovođenja uhićenih osoba na daljnje krim. istraživanje. Težilo se tome da rizik onih kojih se bave preprodajom, krijumčarenjem ili na drugi način stavljaju droge u promet, bude što veći, odnosno da oni koji se upuste u takve kriminalne aktivnosti budu što prije otkriveni i procesuirani, što je u konačnici i rezultiralo razbijanjem više kriminalnih skupina koje su se bavile krijumčarenjem i preprodajom droga, poglavito kokaina i marihuane, a također su i zaplijenjene znatne količine droga, što je sigurno imalo utjecaj na narko scenu na području naše Županije i cijele Republike Hrvatske. U tim kriminalističkim istraživanjima utvrđeni su kanali opskrbe drogom za područje Osijeka, Baranje, Đakova, Valpova i Našica, odnosno droga marihuana se iz Republike Srbije preko Vukovarsko-srijemske županije dopremala, odnosno krijumčarila na područje Republike Hrvatske radi daljnje preprodaje, dok se droga kokain radi daljnje preprodaje krijumčario iz Republike Makedonije, Republike Srbije i Kraljevine Belgije, dok se droga heroin krijumčarila iz Republike Austrije u Republiku Hrvatsku radi daljnje preprodaje.

Osnovni ciljevi, odnosno prioriteti rada na suzbijanju zlouporabe droga, odnosili su se na područje smanjenja ponude droga, kao i na smanjenje potražnje droga, zbog čega je uspostavljena koordinacija sa drugim državnim tijelima i institucijama koje se bave navedenom problematikom, kao i međunarodna suradnja. U tom smislu ostvarena je suradnja na međunarodnoj razini sa zemljama Europske unije, kao i s drugim državama u regiji u cilju otkrivanja i presijecanja krijumčarskih kanala i tokova droge. Navedena suradnja ostvarivana je kroz institucionalizirane oblike (Interpol, Europol), kao i kroz regionalnu suradnju, odnosno multilateralnu i bilateralnu suradnju s pojedinim državama.

Tijekom 2012. godine predmet izvršenja kaznenog djela najčešće je bila konoplja tipa droge marihuana, što je rezultiralo s 281 kaznenim djelom, a prijavljeno je 246 osoba, od toga su 42 osobe privedene u Istražni centar Županijskog suda u Osijeku ili pritvorskom nadzorniku PU osječko-baranjske. Za proizvodnju kanabis biljke evidentirano je 12 kaznenih djela, za što je prijavljeno 13 osoba, od kojih je 6 osoba privedeno u Istražni centar ili pritvorskom nadzorniku PU, dok je za drogu kanabis sjeme evidentirano 10 kaznenih djela, za što je prijavljeno 10 osoba. Također su za drogu tipa kanabis smola (hašiš) evidentirana 2 kaznena djela, za što su prijavljene 2 osobe, za drogu tipa amfetamin-speed evidentirano je 21 kazneno djelo, za što je prijavljena 21 osoba, od kojih su 2 osobe privedene, dok su za drogu kokain prijavljene i privedene 4 osobe za 10 kaznenih djela.

Za zlouporabu lijeka "Heptanon" koji kao aktivnu tvar sadrži drogu metadon, evidentirano je 8 kaznenih djela, za što su prijavljene 2 osobe, za benzodijazepine, buprenorfine, anaboličke steroide i druge lijekove koji se nalaze na Popisu droga evidentirano je 21 kazneno djelo, za što je prijavljena 21 osoba, od toga su 4 osobe privedena u Istražni centar ili pritvorskom nadzorniku PU.

Na području Osječko-baranjske županije tijekom 2012. godine izvršena je ukupno 261 zapljena droge i to:

Vrsta	Broj zapljena	Količina
Opijum/ g		
Benzodijazepini/ kom	33	1162,00
Anabolički steroidi/ kom	1	18
Buprenorfin/ kom	4	67
Metadon/ kom	1	1
Kokain/ g	1	1094,60
Marihuana (kanabis)/ g	168	3631,70
Kanabis biljka/ kom	12	500
Kanabis smola (hašiš)/ g	3	34,00
Kanabis sjeme/ g	17	68
LSD/ doza		
Amfetamin/ g	12	164,30
MDMA i derivati (XTC)/ g	2	13,50
Ostali lijekovi s liste droga/ kom	3	18,00
Ostalo PSILOCIBIN/g	2	75,00
Heroin. Otopina/ ml	1	0,85
Hept. Otopina/ ml	1	10,00
UKUPNO	261	

Policijski službenici PU Osječko-baranjske su i tijekom 2012. godine u suradnji s Poštom carinjenja i Carinarnicom Osijek u više slučajeva detektirali nove modalitete krijumčarenja poštom, koji je vrlo intenzivan unatrag nekoliko godina, dok su narudžbe vršene isključivo putem interneta. Pored krijumčarenja droga, gdje su počinitelji procesuirani, na taj način je na području Osječko-baranjske županije zabilježeno više primjera krijumčarenja tvari koje se ne nalaze na Popisu droga, ali po djelovanju imaju karakteristike droge. Temeljem takvih zapljena od strane MUP-a RH u više navrata je inicirano uvrštenje tih tvari na popis droga, što je vršeno putem Ureda za suzbijanje zlouporabe droga, odnosno Sustava ranog upozoravanja u slučajevima pojave novih psihoaktivnih tvari na području Republike Hrvatske.

Prilikom suzbijanja potražnje, kao i dostupnosti opojnih sredstava provođenjem tzv. "ulične redukcije" vršila se kontrola osoba i vozila s ciljem pronalaska opojnih sredstava, te preventivno-represivne mjere i aktivnosti na javnim mjestima, posebno oko odgojno-obrazovnih ustanova, kao i prilikom održavanja raznih manifestacija. Navedene mjere provodile su se s ciljem smanjenja potražnje i dostupnosti opojnih sredstava na javnim mjestima, te poradi sprječavanja uspostavljanja tzv. "otvorenih narko-scena".

Također su provodene preventivno-represivne mjere u prometu, tj. tijekom nadzora i kontrole prometa, te kod obavljanja očevida prometnih nezgoda u cilju otkrivanja i procesuiranja prekršaja upravljanja vozilima pod utjecajem droga, kao i nastanka prometnih nezgoda uslijed navedenih uzroka. Poradi presijecanja ilegalnih kanala i tokova kojim ulazi i cirkulira droga kroz područje Osječko-baranjske županije, kao i suzbijanje ilegalne proizvodnje droga, provodile su se mjere kontrole državne granice, a u cilju sprječavanja krijumčarenja droga preko graničnih prijelaza, kao i preko mjesta pogodnih za ilegalni prijelaz državne granice.

Policijski službenici Policijske uprave Osječko-baranjske i u 2012. godini u suradnji sa odgojno-obrazovnim institucijama, udrugama, Crvenim križem i drugim ustanovama održali su niz preventivnih aktivnosti, kao što su informativno-edukativna predavanja učenicima, roditeljima, profesorima i učiteljima u školama, a također je bilo više sudjelovanja u medijima u cilju informiranja javnosti o problemu zlorabiranja droga. Preventivne aktivnosti u cilju suzbijanja zlorabiranja droga provodile su se i kroz projekt "Policija u zajednici".

U narednom periodu za očekivati je znatan pad evidentiranih kaznenih djela s područja zlorabiranja droga jer je od 01.siječnja 2013. godine na snazi primjena novog Kaznenog zakona Republike Hrvatske, na osnovu čega posjedovanje droge prelazi u prekršajnu domenu. Uvodi se novo kazneno djelo "Neovlaštena proizvodnja i promet stvari zabranjenih u sportu" (čl.191.a) čiji predmet izvršenja kaznenih djela su stvari zabranjeni u sportu. Također se očekuje veće sudjelovanje u kriminalističkim istraživanjima i izvidima policijskih istražitelja jer se mijenja zapriječena kazna u čl.190. st.2. Zakona "Neovlašteno proizvodnja i promet drogama" na maksimalno 12 godina zatvora te prelazi u stvarnu nadležnost općinskih državnih odvjetništava.

Sukladno pokazateljima u svezi problematike kriminaliteta droga u promatranom razdoblju, predviđa se da u narednom razdoblju neće doći do znatnijeg povećanja na razini kriminaliteta droga, a budući da se radi o kriminalitetu u tzv. "sivoj zoni", policijski službenici PU Osječko-baranjske će i nadalje proaktivno djelovati u cilju prikupljanja operativnih informacija o kaznenim djelima kriminaliteta droga i osobama koje su uključene u gore navedene kriminalne aktivnosti.

e) **Djelatnost pravosuđa i izvršenja kaznenih djela**

1. **Kriminalitet odraslih osoba**

U izvještajnom razdoblju na području nadležnosti **Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku** podnesene su kaznene prijave protiv 140 odraslih osoba zbog kaznenih djela zlorabiranja droga, dakle, nešto manji broj (14,7%) u odnosu na 2011. i 2010. godinu kada su bile prijavljene 164 osobe, a približan podacima iz 2009. i 2008. godine kada je također bilo nešto manje prijavljenih osoba (136 i 142). Udio broja prijavljenih osoba zbog kaznenih djela zlorabiranja droga u ukupnoj strukturi prijavljenih odraslih osoba na području nadležnosti Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku iznosi 6,27%, gotovo identičan podatak u odnosu na 2011. godinu kada je iznosio 6,29%, i zadržava trend povećanog udjela u ukupnoj strukturi prijavljenih osoba u odnosu na 2010. godinu kada je iznosio 5,8% i 2009. godine kada je taj udio iznosio 4,88%.

Iz navedenog proizlazi da je neovisno o smanjenju broja prijavljenih osoba za ovu vrstu kriminaliteta udio prijavljenih osoba za ova kaznena djela u odnosu na ukupnu strukturu prijavljenih osoba na području nadležnosti ovog državnog odvjetništva ostao isti.

a) Županijska nadležnost

Tijekom izvještajnog razdoblja Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku zaprimilo je kaznene prijave protiv 47 odraslih osoba zbog kaznenih djela zlouporabe droga što u odnosu na 2011. godinu kada je bilo prijavljeno 88 osoba predstavlja znatno smanjenje (46,6%). U ukupnoj strukturi kriminaliteta u nadležnosti Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku kaznena djela zlouporabe droga čine 45,1% prijavljenih odraslih osoba koji postotak također ukazuje i na osjetno smanjenje zastupljenosti ove grupe kaznenih djela u ukupnoj strukturi kriminaliteta u županijskoj nadležnosti.

Analizirajući statističke podatke iz 2012. godine, proizlazi da je najveći broj osoba prijavljen zbog kaznenog djela proizvodnje, prerade i prodaje droge - 41 (28 osoba manje u odnosu na 2011. godinu). U odnosu na kazneno djelo neovlaštenog posjeda droge smanjenje nije posebno značajno (3 osobe).

Analizirajući odluke povodom podnesenih prijava, vidljivo je da je u odnosu na 11 osoba kaznena prijava odbačena (sve zbog kaznenog djela proizvodnje, prerade i prodaje droge) dok je protiv 35 osoba podignuta optužnica.

Tijekom izvještajnog razdoblja Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku zaprimilo je 84 presude i to 69 osuđujućih, od kojih 9 po sporazumu stranaka, 6 oslobađajućih i 9 odbijajućih koji podaci ukazuju na nešto bolju ažurnost Županijskog suda u Osijeku u odnosu na prethodno razdoblje kada je zaprimljeno 79 presuda. Ukupni broj oslobađajućih presuda je isti kao u prethodnom izvještajnom razdoblju, međutim povećani broj odbijajućih presuda je povećao i postotak negativnih sudskih odluka za ovu vrstu kaznenih djela (17,8 %), a uglavnom se radi o kaznenim predmetima u kojima su uz preprodavača droge optuživani i njeni posjednici, u odnosu na koje se odustajalo od optužbe na dovršetku postupka i čiji je iskaz bio neophodan u svrhu dokazivanja krivnje preprodavača droge.

U odnosu na predmete vezane za kaznena djela zlouporabe droga stranke su se najčešće sporazumijevale, odnosno samo je jedna presuda na temelju sporazuma stranaka donesena za druga kaznena djela.

Potrebno je istaknuti da je sud u odnosu na 32 osobe donio odluku o oduzimanju imovinske koristi pribavljene kaznenim djelom, što je uglavnom razmjerno s brojem optuženja.

U strukturi osuđujućih presuda kazna zatvora izrečena je u 69,5% slučajeva što predstavlja daljnji pad i izvjesno smanjenje u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje kada je izrečena u 77,4% slučajeva. Navedeni podaci upućuju na blaže sudske kriterije kod kažnjavanja, najvjerojatnije uvjetovane novim Kaznenim zakonom koji se počeo primjenjivati 1. siječnja 2013. godine, a koji je u odnosu na ovu vrstu kaznenih djela blaži za počinitelje.

b) Općinska nadležnost

Tijekom 2012. u općinskim državnim odvjetništvima s područja nadležnosti Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku prijavljene su 93 odrasle osobe zbog kaznenog djela zlouporabe droga, što predstavlja izvjesno povećanje (18,3%) u odnosu na prethodno razdoblje kada je bilo 76 prijavljenih odraslih osoba za ovu vrstu kriminaliteta.

Općinsko državno odvjetništvo u Osijeku

Tijekom izvještajnog razdoblja Općinsko državno odvjetništvo u Osijeku zaprimilo je kaznene prijave protiv 81 odrasle osobe zbog kaznenog djela zlouporabe droga, što u odnosu na 2011. godinu kada je prijavljeno 60 osoba predstavlja povećanje od 26%. Udio ove vrste kaznenog djela u ukupnoj strukturi kriminaliteta odraslih osoba je relativno mali 2,1%, podjednako kao i u prethodnom izvještajnom razdoblju. Najveći broj osoba prijavljen je zbog kaznenog djela neovlaštenog posjeda

droge - 65 ili 79,2% od ostalih kaznenih djela zlouporabe droga, a koji postotak odgovara onom iz prethodnog izvještaja. Od ukupnog broja prijavljenih osoba u odnosu na njih 46 je prijava odbačena, i to prema 37 osoba jer je ocijenjeno da se radi o beznačajnom djelu.

Uspješnost u postupku pred sudom je znatno poboljšana i iznosi izvrsnih 97 % uz 30 osuđujućih i 1 odbijajuću presudu, a što ukazuje na kritičniji pristup zamjenika pri donošenju odluke o kazenoj prijavi.

U izvještajnom razdoblju žalbe na odluke o kazni nisu podnošene kao ni prethodne godine, s tim da je smanjen broj uvjetnih osuda za 13,4%, a povećan broj izrečenih kazni zatvora i novčanih kazni za 13,3%.

Općinsko državno odvjetništvo u Našicama

Tijekom izvještajnog razdoblja ovo je državno odvjetništvo (uključujući Stalnu službu u Đakovu) zaprimilo 12 prijava protiv odraslih osoba zbog kaznenog djela zlouporabe droga i ovaj podatak nije potrebno posebno komentirati, jer gotovo svake godine varira u približnom broju. Potrebno je istaknuti da se većina prijava odnosi na kazneno djelo neovlaštenog posjeda droge, optuženo je 8 osoba i isto toliko osuđeno, uz 100%-tni uspjeh u postupku pred sudom te nema posebnih odstupanja u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje.

Zaključno, ocjenjujući rezultate u ovom izvještajnom razdoblju može se zaključiti da je udio kaznenih djela zlouporabe droga iz nadležnosti Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku u ukupnoj strukturi prijavljenih osoba na županijskoj razini i nadalje dominantan i iznosi 45,1% svih prijavljenih osoba, dok u ukupnoj strukturi svih prijavljenih osoba zajedno s područnim državnim odvjetništvima participira, identično kao i 2011. godine sa svega 6,27%. Broj prijavljenih osoba na županijskoj razini je znatno manji u odnosu na 2011. godinu, dok je na općinskoj razini nešto veći, što je moguće promatrati u svjetlu primjene novog Zakona o kaznenom postupku od strane redarstvenih vlasti te s tim u svezi osjetnim povećanjem prijavljenih osoba u nadležnim općinskim državnim odvjetništvima za ovu vrstu kriminaliteta, najviše za kazneno djelo neovlaštenog posjeda droge. Primjetna je nešto bolja ažurnost Županijskog suda u Osijeku u odnosu na prethodno razdoblje. Uz podatak o gotovo stopostotnoj uspješnosti nadležnih općinskih državnih odvjetništava u sudskom postupku nisu uočene pojave koje bi bilo potrebno posebno komentirati.

2. Kriminalitet mladih punoljetnih osoba

U nadležnosti Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku i nadalje je zadržan isti trend, odnosno najviše mladih punoljetnika, 57,89% prijavljeno je za kaznena djela zlouporabe droga. Međutim, ova kaznena djela nisu se pojavljivala u teškim oblicima, već se radilo o uzgoju marihuane i prodaji manjih količina droge.

Za ovu vrstu kaznenih djela izriču se uglavnom maloljetničke sankcije budući su ova kaznena djela vrlo često posljedica mladenačke dobi, nepromišljenosti i pojačane sklonosti eksperimentiranju s drogama, ali uz dobre sociološko-pedagoške prognoze počinitelja.

U općinskoj nadležnosti došlo je do neznatnog povećanja broja prijavljenih za kaznena djela zlouporabe droga (jedna osoba više u Općinskom državnim odvjetništvu u Osijeku u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje). Zbog posjeda manjih količina droge, često se primjenjuje odredba Kaznenog zakona o beznačajnom djelu, ali isto tako u pretkaznenom dijelu postupka i načelo svrhovitosti po Zakonu o sudovima za mladež, kada državni odvjetnik može odlučiti da nema osnova za vođenje kaznenog postupka ili se odluka uvjetuje spremnošću maloljetnika na ispriku, popravljanje štete, humanitarni rad i sl. te se počinitelji tada upućuju u Centar za prevenciju u Osijeku.

3. Kriminalitet maloljetnika

Tijekom 2012. godine na području nadležnosti Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku, zbog kaznenih djela zlouporabe droga zaprimljeno je, identično kao u prethodnoj godini, kaznenih prijava prema ukupno 23 maloljetne osobe. Od navedenog broja, 3 maloljetne osobe su prijavljene zbog kaznenog djela proizvodnje, prerade i prodaje droge, koje kazneno djelo je u nadležnosti županijskog državnog odvjetništva, dok je 20 maloljetnika prijavljeno zbog kaznenih djela iz nadležnosti Općinskog državnog odvjetništva u Osijeku, odnosno konkretnije njih 13 je prijavljeno zbog kaznenog djela neovlaštenog posjeda droge, a 7 maloljetnika je prijavljeno zbog davanja droge drugome, odnosno navođenja drugih na trošenje droge.

Od ukupnog broja prijava u radu, uključujući i neriješene prijave iz prethodne godine, prema 20 maloljetnih osoba podnesene kaznene prijave su odbačene, prema njih 7 iz razloga što se radilo o beznačajnim djelima, prema 1 osobi iz razloga nepostojanja osnova sumnje na počinjenje kaznenog djela za koje je prijavljena, prema 4 osobe iz razloga nesvrhovitosti pokretanja kaznenog postupka, prema 8 osoba kaznene prijave su odbačene nakon što su isti ispunili od državnog odvjetništva naloženu im posebnu obvezu. Prema svega 4 maloljetne osobe su nadležnom sudu podneseni neposredni prijedlozi za sankciju te su im na sudu i izrečene odgovarajuće odgojne mjere.

Iz naprijed navedenih podataka, a osobito broja odbačenih kaznenih prijava, jasno slijedi da se ne radi o težim oblicima kaznenog djela zlouporabe droga, a imajući u vidu opću svrhu maloljetničkih sankcija na sudu se izriču odgovarajuće odgojne mjere, odnosno u svim slučajevima kada kod maloljetnika nisu prisutni poremećaji u ponašanju kaznene prijave se rješavaju izvansudski primjenom nekog od naprijed navedenih načela svrhovitosti.

f) Djelatnost pravosuđa i izvršenja kaznenih sankcija

Kaznena djela zlouporabe droga s područja nadležnosti **Županijskog suda u Osijeku**

S U D	Ostalo neriješeno 31.12.2010.	Zaprimljeno predmeta	Pravomoćno završeni predmeti	Nepravomoćno završeni predmeti	Predmeti u tijeku	Optuženo osoba	
						Maloljetni	Punoljetni
Općinski sud u Belom Manastiru	0	0	0	0	0	0	0
Općinski sud u Đakovu	5	0	2	0	3	0	5
Općinski sud u Našicama	0	13	6	0	7	0	13
Općinski sud u Osijeku	21	29	33	8	9	2	51
Općinski sud u Valpovu	0	0	0	0	0	0	0
Županijski sud u Osijeku	21	30	16	27	8	0	53
UKUPNO	47	72	57	35	27	2	122

g) Djelatnost prosvjete i športa

Školske preventivne programe izradile su i usvojile sve osnovne i srednje škole u Županiji. Programi su sadržavali temeljna načela, sadržaje, načine ostvarenja i stupnjeve prevencije.

U školama se sustavno radilo na prevenciji pušenja, alkoholizma i zlouporabe sredstava ovisnosti. Mjere prevencije i aktivnosti bile su usklađene s Nacionalnim programom prevencije ovisnosti za djecu i mlade u odgojno-obrazovnom sustavu, te djecu i mlade u sustavu socijalne skrbi, a provodile su se kroz:

- I. Rad u okviru redovitog nastavnog programa prirode, biologije, kemije i drugih nastavnih predmeta omogućava informiranje cjelokupne populacije učenika tih razreda u većim skupinama o štetnom djelovanju alkohola, pušenja, unošenja opojnih sredstava i medikamenata u organizam te o njihovim posljedicama, prije svega na organizam mladih osoba koje su u razvoju.
- II. Rad u izvannastavnim aktivnostima, školskim sportskim klubovima, organizaciji mladeži Crvenog križa, kulturno-umjetničkim skupinama, ekološkim skupinama, skupini za građanski odgoj i osnove demokracije čiji se rad odvija s manjim brojem učenika, omogućuje učiteljima i nastavnicima rad na razvijanju i uvježbavanju vještina pravilnoga ponašanja i reagiranja u izazovnim i opće problematičnim situacijama u kojima je važno donošenje pravilne odluke i izbora zdravog ponašanja.
- III. U okviru sata razrednika obrađene su teme iz područja prevencije ovisnosti kroz radionice, predavanja, radionice i druge oblike rada. U rad su uključivani pedagozi, psiholozi, školski liječnici, djelatnici policije, vjeroučitelji, predstavnici različitih udruga građana i dr.
- IV. Rad s roditeljima odvijao se na roditeljskim sastancima koji su tematski organizirani u obliku radionica ili predavanja o ovisničkom ponašanju u obitelji te o posljedicama takvog ponašanja na dijete, o bolesti ovisnosti, te kako prepoznati ovisnika u obitelji.
- V. Stručno osposobljavanje učitelja i nastavnika provodilo se u obliku predavanja na sjednicama nastavničkog vijeća. Manji broj škola provodi osposobljavanje nastavnika kroz radionice u školi.
- VI. Stručno-razvojna služba - aktivnosti u školama u skladu sa školskim preventivnim programima podupirali su ili organizirali pedagozi, psiholozi, knjižničari i ravnatelji (kao pedagoško razvojna služba). U realizaciji školskog preventivnog programa najviše su uključeni razrednici (rad s učenicima, roditeljima, osobna edukacija).
- VII. Suradnja s institucijama izvan škole - u realizaciji Školskog preventivnog programa, od institucija izvan škole, najviše je sudjelovao Centar za prevenciju u Osijeku, Crveni križ, zatim razne udruge, vjerske organizacije, Županija, Grad Osijek, razni donatori i ostale institucije. Povjerenstvo surađuje s Centrom, tako da su sve škole upoznate s radom istog.

h) Rad humanitarnih udruga koje sudjeluju u prevenciji i liječenju bolesti ovisnosti

Prateći programe od nacionalnog interesa, Hrvatski Crveni križ je tradicionalno uključen u prevenciju bolesti ovisnosti i aktivnosti u okviru Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe droga.

Društvo Crvenog križa Osječko-baranjske županije kontinuirano tijekom cijele godine prati i potiče rad i aktivnosti društava Crvenog križa s područja Osječko-baranjske županije na prevenciji ovisnosti.

Na razini Osječko-baranjske županije pri društvima Crvenog križa u 2012. godini djelovalo je Savjetovalište za prevenciju bolesti ovisnosti u Valpovu. Stručni tim Savjetovališta educiran je na Klinici za psihijatriju Kliničke bolnice "Sestre milosrdnice" u Zagrebu. Rad Savjetovališta bazirao se prvenstveno na prevenciji.

S obzirom da na području djelovanja Gradskog društva Crvenog križa Osijek već djeluje nekoliko savjetovališta koja se bave istom problematikom Savjetovalište pri Gradskom društvu Crvenog križa Osijek prestalo je s radom 31. prosinca 2011. godine.

Program prevencije i suzbijanja zlouporabe droga provodi se i kroz aktivnosti koje organiziraju i provode mladi u svih 7 društava Crvenog križa (Beli Manastir, Darda, Donji Miholjac, Đakovo, Našice, Osijek i Valpovo) na području Osječko-baranjske županije (sportski susreti, parlaonice, izrada promidžbenih materijala i dr.). Pri planiranju aktivnosti s ciljem prevencije ovisnosti mladi se redovito konzultiraju sa stručnjacima, a aktivnosti na razini Županije koordiniraju na redovnim koordinacijskim sastancima mladih. Pored aktivnosti koje su direktno usmjerene prema problemu ovisnosti provode se i indirektno aktivnosti (prevencija HIV/-a, AIDS-a) te čitav niz aktivnosti koje mladima pružaju mogućnost kvalitetno osmišljenog i organiziranog provođenja slobodnog vremena što predstavlja odličnu alternativu prevenciji ovisnosti. Također kroz provođenje programa Humane vrednote u osnovnim i srednjim školama (na satu razrednika) obrađivana je tema bolesti ovisnosti, ali i teme kao što su donošenje odluka, stereotipi i predrasude, mirno rješavanje sukoba, nenasilna komunikacija i slično, koje doprinose formiranju mladih osoba spremnijih za suočavanje s problemima na koje tijekom mladalačke dobi nailaze. Prema odluci Glavnog odbora Hrvatskog Crvenog križa o zajedničkim akcijama, svake godine od 15. studenog do 15. prosinca obilježava se Mjesec borbe protiv ovisnosti. U tom razdoblju pojačane su aktivnosti na prevenciji bolesti ovisnosti. Na području Županije održano je 46 radionica s preko 1.200 sudionika.

Kako ovisnosti u našem društvu postaju sve veći problem, a upravo su mladi najugroženija skupina, ukazala se potreba proširivanja postojećih programa prevencije ovisnosti za mlade. Pošto se kroz dosadašnje programe pokazalo da je metoda gdje mladi educiraju mlade najbolje prihvaćena, na prijedlog članova Terenske jedinice osmišljen je program prevencije ovisnosti koji obuhvaća ciklus radionica koje se već nekoliko godina kontinuirano provode u osnovnim i srednjim školama. Metodiku vođenja radionica s pedagoškog su stajališta kao odličnu i potrebnu ocijenili svi pedagozi, nastavnici i profesori koji su bili promatrači radionica ili su i sami sudjelovali u radu.

U sklopu 9. Ljetne škole mladih Društva Crvenog križa Osječko-baranjske županije koja je održana u Orahovici za voditelje programa prevencije ovisnosti obučeno je 20 mladih volontera s područja djelovanja Društva koji usvojeno znanje primjenjuju pri provođenju radionica i drugih preventivnih aktivnosti u svojim osnovnim i srednjim školama. Kao jedna od završnih aktivnosti programa obuke moderatora/voditelja programa prevencije ovisnosti, organizirana je tribina na kojoj je sudjelovalo svih 150 sudionika Ljetne škole. Osim radionica prevencije ovisnosti, u suradnji s Odjelom prevencije Policijske uprave Osječko-Baranjske, održano je 4 radionice sigurnog ponašanja na internetu na kojima je bilo prisutno ukupno 150 sudionika. Na tim radionicama je značajan naglasak stavljen na problem ovisnosti o internetu, odnosno elektroničkim medijima.

Tijekom godine je provedeno 38 radionica u osnovnim i srednjim školama na području djelovanja Gradskog društva Crvenog križa Osijek, na kojima je sudjelovalo preko 950 učenika. Društvo je na osnovu upita osnovnih i srednjih škola te suradnih udruga organiziralo osposobljavanje voditelja radionica o sigurnom ponašanju na internetu za učenike nižih razreda osnovnih škola s ciljem preventivnog djelovanja. Osposobljeno je 11 voditelja radionica.

U Osnovnoj školi Miroslava Krležu u Čepinu održane su dvije radionice o sigurnom ponašanju na internetu za učenike trećih razreda, a na kojima je sudjelovalo 47 učenika. Također je u suradnji s Regionalnim info centrom za mlade Osijek, organizirano Interaktivno predavanje mladih osječkog Crvenog križa pod nazivom "Uredi svoj profil", na kom su obrađene teme sigurno ponašanje na internetu i ovisnosti o internetu.

Osječki Crveni križ, u suradnji s Odsjekom prevencije Policijske uprave Osječko-baranjske, Upravnim odjelom za socijalnu skrb i zdravstvo Grada Osijeka, Obiteljskim centrom Osječko-baranjske županije, Udrugom za borbu protiv ovisnosti "Ne-Ovisnost", Zavodom za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije-Centrom za prevenciju u Osijeku, Udrugom studenata medicine EMSA, Udrugom "Veliki brat i Velika sestra" i Udrugom za građansku prevenciju ovisnosti "Osječka škola", obilježio je 26. lipnja 2012. godine prigodnim programom Međunarodni dan borbe protiv zlouporabe droga i nezakonitog prometa drogama. Program je započeo u večernjim satima na osječkoj šetnici uz rijeku Dravu paljenjem svijeća u spomen na sve one koji su nas zbog konzumacije droga zauvijek

napustili te je na taj način između ostalog poslana izravna poruka svima da droga ubija. Također je održana projekcija prezentacije o štetnosti droga, predstavljanje rada udruga i institucija vezano uz problem droge i ovisnosti i podjela edukativno-promidžbenog materijala. Aktivnost se odvijala u sklopu ranije planiranih aktivnosti i projekata navedenih institucija i udruga pod nazivom "LEGIRANJE, NE DROGIRANJE".

U organizaciji PU Osječko-baranjske-Odsjek prevencije i Društva Crvenog križa Osječko-baranjske županije održano je predavanje pod nazivom "Droge i prevencija". Predavanje je bilo namijenjeno policijskim službenicima, djelatnicima u prosvjeti (voditeljima školskih preventivnih programa) te volonterima i djelatnicima Crvenog križa.

Mladi osječkog Crvenog križa obilježili su Mjesec borbe protiv ovisnosti (15. studenog - 15. prosinca) mnogim aktivnostima. Društvo je u suradnji s Društvom za psihološku pomoć "Sunce", a u sklopu projekta "Ne, ti NE!" koji financira Ministarstvo socijalne politike i mladih, za svoje volontere koji provode preventivne programe s mladima organiziralo ciklus predavanja s temama "Depresivnost kod mladih", "Ako pijem, jesam li ja alkoholičar?" i "Optimizam i zadovoljstvo životom". Predavači su bili psiholozi, članovi Društva "Sunce".

Članovi Kluba mladih i Terenske jedinice mr. Franje Franka uključili su se u aktivnost pod nazivom "Trijezni tramvaj", a koju su organizirali klubovi liječenih alkoholičara i Odjel prevencije PU Osječko baranjske, u suradnji s GPP-om Osijek. Uz članove klubova liječenih alkoholičara mladi volonteri Crvenog križa su u jednom tramvaju GPP-a dijelili putnicima, sugrađanima letke koji upozoravaju na opasnost i posljedice alkoholizma te općenito konzumacije alkohola. Također je dijeljena voda u bocicama.

Koordinacija "Legiranje, ne drogiranje", a u kojoj je i predstavnik Crvenog križa, organizirala je posjet predstavnika koordinacije te stručnih suradnika ovisnicima koji se nalaze u programu rehabilitacije u Terapijskoj zajednici "Ne-ovisnost" u Vrbici. Cilj aktivnosti bio je skrenuti pozornost na smanjenje interesa za programe rehabilitacije od ovisnosti u terapijskim zajednicama te promicanje "drug free" programa u rehabilitaciji ovisnika.

Ista koordinacija institucija, udruga i organizacija civilnog društva s područja grada Osijeka organizirala je u noći sa subote na nedjelju, s početkom u 24,00 sata, u Tvrdi u prostoru Centra za profesionalnu rehabilitaciju Osijek instalaciju s performansom vezano uz problem droge i ovisnosti. Osim instalacije predstavljen je rad svih sudionika programa uz video projekciju o posljedicama bolesti ovisnosti, a policijski službenici Odjela kriminaliteta droga predstavili su svoje aktivnosti. Tvrdča kao mjesto, a i samo vrijeme odvijanja programa odabrani su prema ciljanoj skupini, odnosno mladima koji se u to vrijeme okupljaju na tom prostoru.

Gradsko društvo Crvenog križa Valpovo, odnosno njihov Tim za prevenciju bolesti ovisnosti radio je s 18 grupa učenika, tako da je kroz savjetovalište prošlo 112 učenika VIII. razreda osnovnih škola u Valpovu i Belišću.

U Mjesecu borbe protiv ovisnosti organiziran je susret Zajednice Cenacolo iz Vrbovca s učenicima VIII. razreda Valpovštine i Srednje škole Valpovo. Susretu je prisustvovalo preko 500 učenika.

Isto tako, krajem svibnja 2012. godine Klub mladih Crvenog križa Valpova održao je parlaonicu s učenicima VIII.a razreda (26 učenika) OŠ M. P. Katančića Valpovo na temu: "Vodi li pijenje alkohola vikendom u ovisnost?". Parlaonica je održana u sklopu "Rehab art festivala".

Klub mladih Crvenog križa održao je 6 radionica o prevenciji ovisnosti s učenicima VII. i VIII. razreda na kojima je sudjelovalo 138 učenika.

Humanitarna organizacija "Zajednica Susret" osnivač je Doma za ovisnike "Zajednica Susret". To je prva ustanova te vrste na području Republike Hrvatske. U svom sastavu ima 4 terapijske zajednice, i to 3 za muškarce u Paučju, Ivanovcu i Cisti Velikoj te 1 za žene na Čiovu. Kapacitet Doma je 134 mjesta. Ministarstvo socijalne politike i mladih snosi troškove smještaja za korisnike. Korisnici se smještaju u ustanovu temeljem rješenja nadležnog centra za socijalnu skrb.

Tijekom 2012. godine u ustanovi su na smještaju u terapijskim zajednicama bila 182 korisnika, od kojih je 7 s područja Osječko-baranjske županije.

U savjetovalištu Humanitarne organizacije "Zajednica Susret" u Đakovu tijekom 2012. godine obavljena su 103 edukacijsko-terapijska razgovora s 48 zainteresiranih osoba (26 razgovora s ovisnicima, 18 s povremenim konzumentima te 59 s ostalima). Od navedenog broja osoba 8 je opijatskih ovisnika, 6 konzumenata te 34 ostalih. U tom periodu savjetodavno je tretirano 11 obitelji.

U 2012. godini provodile su se aktivnosti koje su utvrđene Prijedlogom aktivnosti u prevenciji ovisnosti o drogama na području grada Đakova za 2012. godinu- Program "Ostani čist".

U okviru tog Programa, u osnovnim školama je pružana pomoć u odvijanju sati razredne nastave kroz organiziranje 11 edukativnih radionica u 3 đakovačke škole: 8 radionica za roditelje učenika sedmih razreda i 3 radionice za roditelje učenika petih razreda. Teme radionica bile su rizična ponašanja u adolescenciji, a ciljevi potaknuti roditelje na razmišljanje o prvim znakovima koji upućuju na rizična ponašanja djece te ih educirati o potencijalno uspješnim načinima suočavanja s rizičnim ponašanjima kod djece i sa situacijama u adolescenciji.

U srednjim školama Grada Đakova, u svrhu prevencije ovisnosti, provodene su konzultacije i pripreme kako bi se održala stručna edukativna i tematska predavanja za roditelje.

Udruga za borbu protiv ovisnosti "NE - OVISNOST" osnovana je 2003. godine na inicijativu rehabilitiranih ovisnika i bavi se svim oblicima borbe protiv ovisnosti. Kroz svoje aktivnosti Udruga tretira ovisnosti o drogama i drugim sredstvima, alkoholu te kockanju. Područja rada Udruge su prevencija, rehabilitacija, resocijalizacija i smanjenje šteta i posljedica nastalih ovisnošću.

U sklopu Udruge djeluje Terapijska zajednica u Vrbici, Savjetovalište u Osijeku, Stambena zajednica u Osijeku te Uslužno proizvodna zadruga "Neos".

Udruga je u 2012. godini provela sljedeće projekte:

NAZIV PROJEKTA	CILJ PROJEKTA	IZVOR FINANCIRANJA	FINANCIRANI IZNOS	POSTIGNUTI REZULTATI
"Prevenција 2012-2013" (traje do 01.06.2013.)	Prevenција ovisnosti	MZOS *	42.000,00 kn	- 420 korisnika projekta je upoznato s rizičnim ponašajima koji mogu dovesti do ovisnosti
"Droga stop Osijek" 2012.	Motiviranije ovisnika za odlazak u terapijske zajednice ili u neke druge tretmane liječenja	Grad Osijek	15.000,00 kn	- 178 korisnika projekata je dobilo informaciju o mogućnostima liječenja od ovisnosti - 61 korisnik-ovisnik je smješten u terapijsku zajednicu - 4 korisnika-ovisnika je smješteno u bolničke programe detoksikacije

<p>"Anti Virus Osijek" (traje do 31.05.2013.</p>	<p>Smanjenje šteta, nastalih kao posljedica ovisnosti</p>	<p>Ministarstvo zdravlja</p>	<p>95.000,00 kn</p>	<ul style="list-style-type: none"> - pružanje usluga dnevnog boravka "Ne-ovisnost" - u cilju prevencije širenja krvno/spolno prenosivih bolesti podijeljeno je 236 kompleta, koji sadržavaju IV pribor i prezervativ - u suradnji s Crvenim križem u prostorima dnevnog boravka obavljeno je 11 testiranja suvremenim pouzdanim OraQuick testovima koji u kratkom vremenu (25 min) mogu detektirati prisutnost antitijela na virusni hepatitis C i HIV. Od 11 testiranih korisnika kod njih 7 je detektirana prisutnost navedenih antitijela i isti su upućeni u KBC na daljnje medicinske pretrage. - kod 112 korisnika je povećan stupanj znanja o Hiv-u i Hepatitisu C, ali i o drugim bolestima - 3 korisnika su dobila besplatne pravne savjete - 2 korisnika su upućena u ishođenje socijalnih prava - 16 korisnika je koristilo usluge dezinficiranja i saniranja rana nastalih od injektiranja droga, dok su 2 korisnika upućena u KBC Osijek - svi korisnici su dobili Heparin kreme (nakon kutane resorpcije sprječava zgrušavanje krvi i tako djeluje preventivno i terapijski na nastajanje, na već nastale trombe u krvnim žilama) - grafički dizajnirano, recenzirano i otiskano 15 plakata i 2000 kom informativno- edukacijske brošure - podijeljeno 712 letaka koji pružaju informacije o uslugama projekta
<p>"Novi početak"</p>	<p>smanjenje recidivizma u ovisnosti i počinjenje kaznenih djela kod osuđenih ovisnika, koji se nalaze na izdržavanju zatvorskih kazni u Zatvoru u Osijeku</p>	<p>Udruga "Ne- ovisnost" - volonterski angažman</p>	<p>/ / /</p>	<ul style="list-style-type: none"> - u Zatvoru u Osijeku je formirana stabilna grupa samopomoći i podrške, koja broji 12 ovisnika/apstinenata i koja se održava jednom tjedno u Zatvoru u Osijeku

"Možeš i ti 2012"	Smanjenje recidivizma kod rehabilitiranih ovisnika koji dolaze iz različitih dugotrajnih tretmana, terapijskih zajednica, zatvorskog sustava ili kod onih koji su na neki drugi način uspostavili apstinenciju (ambulantni ili bolnički detox i dr.)	Ured za suzbijanje zlouporabe droga Vlade Republike Hrvatske	25.000,00 kn	<ul style="list-style-type: none"> - Devet (9) korisnika nakon uspješnog završavanja psihosocijalnog programa rehabilitacije od ovisnosti i uspostave apstinencije u cilju što bolje integracije u društvo uključeno je u organizirano stanovanje kao oblik programa resocijalizacije koji provode - Devet (9) rehabilitiranih ovisnika, kroz jednu od tri projektom predviđene radionice upoznato je sa tehnikama koje imaju za cilj postizanje emocionalne uravnoteženosti i stabilnosti te postizanja stabilne apstinencije. - Četiri (4) korisnika projekta je koristilo aktivnost "Ostvarenje pravne pomoći i ljudskih prava" kroz koju su individualno pravno savjetovani dok je jedan korisnik kroz navedenu aktivnost pravno zastupan. - U cilju ovladavanja vještinama likovnog izražavanja, kao jednog od mogućih načina konstruktivnog provođenja slobodnog vremena te izražavanja svojih osjećaja devet (9) rehabilitiranih ovisnika, korisnika projekta prisustvovalo je na šest likovnih radionica predviđenih i realiziranih u projektu - U cilju ovladavanja vještinama manualnog i kreativnog izražavanja, kao jednog od mogućih načina konstruktivnog provođenja slobodnog vremena te izražavanja svojih osjećaja devet (9) rehabilitiranih ovisnika, korisnika projekta prisustvovalo je na osam radionica za izradu suvenira od drveta predviđenih i realiziranih u projektu - Održano sedam (7) literarnih radionica u kojima je bilo uključeno deset (10) korisnika koji su u fazi pred resocijalizacijskog djela programa rehabilitacije od ovisnosti
Terapijsko jahanje	Cilj projekta je povećati arsenal terapijskih alata za korisnike terapijske zajednice, educirati korisnike i djelatnike za voditelje terapijske zajednice, ponuditi mogućnost terapijskog jahanja udrugama djece s posebnim potrebama te pojedincima kojima je takva terapija indicirana	Lions club	12.000,00 kn	Sredstvima je kupljen jedan konj i oprema za terapijsko jahanje.

Čiste glave za čisti Osijek	Dati doprinos lokalnoj zajednici ali i pokazati odgovornost prema njemu	Grad Osijek	5.000,00 kn	- kroz projekt korisnici Terapijske i Stambene zajednice, njih 33, su se osjećali kao konstruktivni članovi društva 1. Čišćenje u Gradskoj četvrti Retfala - Vijenac Lj. Posavskog - čišćenje igrališta - popravak i bojanje klupa - popravak kanti za smeće 2. Čišćenje prilaza gradu Osijeku - od Brijesta do T.C. Mercator - od dvorane Gradski vrt do Brijesta - kanala uz južnu obilaznicu 3. Čišćenje Perivoja K. Tomislava - bojanje kanti za smeće - čišćenje kamenih postolja za klupe - čišćenje tramvajskih stajališta - čišćenje vertikalne signalizacije na Promenadi 4. Čišćenje Tvrđe - krčenje i čišćenje dvorišta budućeg državnog arhiva - čišćenje bunkera kod državnog arhiva 5. Čišćenje u Josipovcu - rušenje prostora DVD Josipovac - rušenje zida kod mjesnog odbora Josipovac
Opremanje radionice	- jednokratna potpora za nabavu alata u svrhu opremanja radionice za izradu suvenira	Grad Osijek	7.196,55 kn	Alatom koji su kupili dodatno su opremili radionicu za izradu suvenira te su na taj način povećali broj artikala koji nude. Sav prihod od prodaje suvenira je utrošen za poboljšanje uvjeta života korisnika stambene zajednice.
Resocijalizacija	Osposobljavanje rehabilitiranih ovisnika	Ured za suzbijanje zlouporabe droga Vlade RH	7.000,00 kn	Sredstvima je omogućeno plaćanje troškova stručnog osposobljavanja za operatera na PC računalu za 4 korisnika.

* MZOS-Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta

- Prevencija: Rad u prevenciji ovisnosti u 2012. godini udruge "Ne-ovisnost" se temelji na uspješnom provođenju projekta "Prevencija 2012. - 2013." Osnovni cilj navedenog projekta je prevencija ovisnosti kod učenika osnovnih i srednjih škola te senzibiliziranje roditelja i šire javnosti na problematiku ovisnosti. Pored toga, cilj projekta "Prevencija 2012. -2013." također je i osposobiti mlade za samostalno osmišljavanje, organiziranje i provođenje slobodnog vremena kao načina prevencije rizičnih ponašanja koje mogu dovesti do ovisnosti.

Aktivnosti, ciljevi te postignuti rezultati projekta "Prevencija 2012. - 2013." su:

AKTIVNOST	CILJ AKTIVNOSTI	POSTIGNUTI REZULTATI
"Crveni telefon"	Pružiti potrebnu informaciju mladima i roditeljima kako se u određenim situacijama, kada je u pitanju droga, alkohol, kockanje/ klađenje postaviti, koji su pokazatelji eventualne zlouporabe droga	Za sada, zabilježeno je 118 telefonskih poziva te je pružena adekvatna informacija kako se postaviti i ponašati u kriznim situacijama u kojima su prisutni elementi ovisnosti

"Medijska kampanja"	Podizanje svijesti cjelokupne društvene javnosti o problemu ovisnosti	Trenutno su u procesu dobivanja suglasnosti za tiskanje brošure od Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta u kojoj su opisane droge i posljedice koje nastaju njenim korištenjem te o vrsti i oblicima pomoći za ovisnike o drogama.
Obilježavanje Međunarodnog Dana borbe protiv zlouporabe droga "26. lipnja"	Ukazivanje na problematiku ovisnosti, senzibiliziranje javnosti na istu te destigmatizacija ovisnika	26. lipnja na osječkoj Promenadi pored spomenika Picassu paljenjem svijeća dostojanstveno i simbolično prisjetili su se svih onih koji su nas prerano napustili zbog zlouporabe droga te je na izravan je način javnosti i mladima prenesena jasna poruka da droga ubija.
Radionice za učenike osnovnih i srednjih škola "Opasnosti i učinci ovisnosti"	Podizanje stupnja svijesti kod mladih na opasnosti i zamke koje ih mogu odvesti u zarobljeništvo ovisnosti i kako se adekvatno i zrelo postaviti kada i ako im droga bude ponuđena	Do sada je 420 korisnika ove aktivnosti upoznato sa štetnostima droga, alkohola i kocke/klađenja te kakva ponašanja i oblici zabave nesvjesno mogu dovesti do razvoja ovisnosti
Uloga roditelja u prevenciji i suzbijanju ovisnosti	Podizanje stupnja svijesti kod roditelja o opasnostima i učincima ovisnosti, kako prepoznati određene pokazatelje, koji upućuju na zlouporabu supstanci koje mogu razviti ovisnost	92 korisnika ove aktivnosti- roditelja je upoznato s osnovnim aspektima uloge u prevenciji, prepoznavanju i liječenju ovisnosti

Dodatna aktivnost koja je provedena u 2012. godini:

Obilježavanje Mjeseca borbe protiv ovisnosti

Cilj: Ukazivanje na problematiku ovisnosti, senzibiliziranje javnosti na istu te destigmatizacija ovisnika

Rezultat:

Koordinacija koja djeluje u Osijeku pod nazivom "Legiranje, a ne drogiranje" kao jednu od aktivnosti u obilježavanju Mjeseca borbe protiv ovisnosti organizirala je posjet i druženje u TZ za oporavak i rehabilitaciju ovisnika o drogama, alkoholu i kocki/klađenju "Ne-ovisnost" u Vrbici. Cilj je bio skrenuti pozornost na smanjenje broja opijatskih ovisnika koji se odlučuju za programe rehabilitacije od ovisnosti u terapijskim zajednicama te promicanje "drug free" programa u rehabilitaciji ovisnika. Također, cilj je bio i skrenuti pozornost na sve veću prisutnost ovisnika o kocki/klađenju u našem društvu.

Održane su edukativno-preventivne radionice za korisnike Učeničkog doma Ugostiteljsko turističke škole Osijek. Korisnici su se kroz interakciju s voditeljima radionica mogli upoznati s određenim zamkama koje su specifične za njihovu starosnu dob i koje ih mogu odvesti u ovisnost o drogama i alkoholu.

Koordinacija institucija, udruga i organizacija civilnog društva s područja grada Osijeka pod nazivom "Legiranje, ne drogiranje" je organizirala povodom Mjeseca borbe protiv ovisnosti u Tvrdi, u prostoru Centra za profesionalnu rehabilitaciju Osijek instalaciju s performansom vezano uz problem ovisnosti. Osim instalacije predstavljen je rad svih sudionika programa uz video projekciju o posljedicama ovisnosti.

U Mjesecu borbe protiv ovisnosti, a na inicijativu g. Ante Grgića, kontakt policajca iz Vrpolja, održane su aktivnosti iz područja prevencije ovisnosti, koje se provode u sklopu projekta "Prevencija 2012/2013" za učenike osmih razreda osnovnih škola "Ivan Meštrović" iz Vrpolja i "Viktor Car Emin" iz Donjih Andrijevac.

- Područje liječenja i socijalnog tretmana: (rehabilitacija)

U 2012. godini u program oporavka i psihosocijalne rehabilitacije, koji se provodi u terapijskoj zajednici "Ne-ovisnost" u Vrbići, uključeno je 84 korisnika, od kojih je 10 korisnika uspješno završilo navedeni program.

- Resocijalizacija:

Kroz program resocijalizacije koji se provodi kroz projekt "Stambena zajednica", a koji ima za cilj postupnu integraciju u društvo rehabilitiranih ovisnika, koji su završili psihosocijalni program oporavka i rehabilitacije od ovisnosti u TZ "Ne-ovisnost" ili u nekoj drugoj zajednici ili ustanovi, 9 korisnika-rehabilitiranih ovisnika je bilo uključeno u navedeni program/projekt, 2 korisnika uspješno je isti završilo, a ostali su još u programu.

- Područje smanjenje štete nastale kao posljedica zlouporabe droga:

Kroz program smanjenje šteta nastalih kao posljedica zlouporabe droga, Udruga "Ne-ovisnost" od 01. lipnja 2011. godine provodi projekt "Anti Virus Osijek". Glavni cilj projekta je smanjenje zdravstvenih šteta nastalih kao posljedica zlouporabe droga i ovisnosti. Daljnji cilj je prevencija zaraze i širenje HIV-a/AIDS-a i drugih krvno prenosivih bolesti i infekcija. Dnevni boravak "Ne-ovisnost" je mjesto u kojem se njegovi korisnici bez obzira na probleme ovisnosti s kojima su suočeni i stil života koji žive, osjećaju dostojanstveno i gdje svakodnevno mogu dobiti čisti i sterilni pribor za IV aplikaciju droga (šprice, kuhala, sterilnu vodu i sl.), nadalje, gdje mogu konzumirati medije (dnevni tisak, Internet i tv), tuširati se, previti površinske rane, dobiti besplatne pravne savjete ali i informirati se o načinima i mogućnostima liječenja od ovisnosti i drugim bolestima. Projekt "Anti Virus Osijek" i Program smanjenja šteta, nastalih kao posljedica zlouporabe droga i ovisnosti "Ne-ovisnost" je koristilo 112 korisnika.

IV. ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

Promatrajući problematiku zlouporabe droga na području Osječko-baranjske županije, izvješća i nadalje pokazuju niz negativnih trendova kao što su snižavanje dobne granice uzimatelja droga, povećan trend uzimanja tzv. težih droga među mladima te eksperimentiranje s raznim vrstama droga. Registrirane su sve mlađe dobne skupine opijatskih ovisnika, a koji su rezultat sve ranijeg eksperimentiranja i konzumacije tzv. "lakih" droga, kao i vrlo liberalnog stava prema konzumacijama istih i neznanja o štetnostima u populaciji mladih, ali i u drugim društvenim sferama. U novije vrijeme na narko tržištu sve je veća pojavnost različitih sintetičkih droga proizvedenih u laboratoriju.

Do 2008. godine evidentirana je prevaga tzv. neopijatskih ovisnika. Od 2008. godine omjer je znatno promijenjen u korist opijata i iznosio je 2,75:1, dok je taj omjer u 2012. godini iznosio 3,23:1.

Prema podacima Policijske uprave Osječko-baranjske tijekom 2011. i 2012. godine, u odnosu na prethodna razdoblja, došlo je do pada podnesenih optužnih prijedloga prekršajnim sudovima zbog počinjenih prekršaja iz Zakona o suzbijanju zlouporabe droga, iz razloga što su prekršajni sudovi na području Osječko-baranjske županije započeli primjenjivati praksu Europskog suda za ljudska prava izraženu u presudi Maresti protiv RH, prema kojoj se okrivljenik ne može suditi za isti događaj u 2 odvojena postupka, odnosno prekršajno djelo je inkorporirano u kazneno djelo.

U narednom periodu za očekivati je znatan pad evidentiranih kaznenih djela s područja zlouporabe droga jer je od 1. siječnja 2013. godine na snazi primjena novog Kaznenog zakona Republike Hrvatske, prema kojem posjedovanje droge prelazi u prekršajnu domenu.

Unatrag nekoliko godina, u više slučajeva, detektirani su novi modaliteti krijumčarenja poštom, a narudžbe su vršene isključivo putem interneta.

Prema Izvješću Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku broj kaznenih prijave zbog kaznenih djela zlouporabe droga je za 14,7% manji u odnosu na 2010. i 2011. godinu, a približan je podacima iz 2008. i 2009. godine. Udio broja prijavljenih osoba zbog kaznenih djela zlouporabe droga u ukupnoj strukturi prijavljenih odraslih osoba iznosi 6,27%, i gotovo je identičan podatku iz 2011. godine, i zadržava trend povećanog udjela u ukupnoj strukturi prijavljenih osoba u odnosu na 2009. i 2010. godinu. Iz navedenog proizlazi da je neovisno o smanjenju broja prijavljenih osoba za ovu vrstu kriminaliteta udio prijavljenih osoba za ova kaznena djela u odnosu na ukupnu strukturu prijavljenih osoba na području nadležnosti ovog državnog odvjetništva ostao isti.

Što se tiče kriminaliteta mladih punoljetnih osoba i nadalje je zadržan isti trend, odnosno najviše mladih punoljetnika, 57,89% prijavljeno je za kaznena djela zlouporabe droga. Međutim, ova kaznena djela nisu se pojavljivala u teškim oblicima, već se radilo o uzgoju marihuane i prodaji manjih količina droge.

Vezano za kriminalitet maloljetnika, zbog kaznenih djela zlouporabe droga zaprimljene su 23 kaznene prijave, identično kao u 2011. godini.

Uz drogu, sve veće mjesto zauzimaju i druge bolesti ovisnosti, među mladima naročito alkohol, ali i kocka, klađenje, pa i ovisnost o internetu i sl.

Smatramo da ovim problemima još uvijek nije posvećena dovoljna pozornost te da s preventivnim aktivnostima treba započeti u što ranijoj dobi, a s pojačanim aktivnostima nastaviti kako u osnovnoj, tako i u srednjoj školi.

Raduje činjenica da se na području Županije, uz županijski Centar za prevenciju koji je temeljna institucija za ovu vrstu djelatnosti, razvija sve više mreža i drugih subjekata koji se bave intenzivno ovom problematikom, kao što su društva Crvenog križa, različite civilne udruge, komune.

U izradi ovog Izvješća korištena su izvješća i podatci ustanova, nadležnih tijela i civilnih udruga.